

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 11 września 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.31.2023.MB1

Pani
Lucyna Torbus
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łagiewnikach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 27-28 czerwca 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, ul. Sportowa 9, 58-210 Łagiewniki z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do 27 czerwca 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Lucyna Torbus zatrudniona na stanowisku Dyrektora GOPS w Łagiewnikach od 27 lipca 2022 r. Wcześniej, od 1 marca 2009 r. do 26 lipca 2022 r., zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Łagiewnikach.

Pani Lucyna Torbus ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 17 sierpnia 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor Ośrodka, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Łagiewniki, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8, 9, 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy, które dotyczy przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków,

pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zaistniała taka potrzeba.

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowano do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej.

Natomiast w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach działa Klub „Senior+”, utworzony na mocy Uchwały Nr XXXI/199/20 Rady Gminy Łagiewniki z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia na terenie Gminy Łagiewniki ośrodka wsparcia pod nazwą „Klub SENIOR+”. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w Klubie „Senior +” w okresie objętym kontrolą nie zatrudniano Kierownika Klubu. GOPS nie spełniał standardów w odniesieniu do zatrudnienia kierownika Klubu „Senior+” określonych w Rozdziale IV.2. pkt 8 „Przewidywanych minimalnych standardów lokalowych i kadrowych ośrodków wsparcia SENIOR+” wprowadzonych Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021 – 2025.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Dyrektora Ośrodka wynika, że w okresie objętym kontrolą nie wpłynął wniosek o udzielenie tej formy pomocy. Natomiast jeżeli wystąpi potrzeba udzielenia takiego wsparcia Ośrodek będzie kierował osoby potrzebujące wsparcia do ŚDS w Bielawie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Łagiewniki zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Dyrektor Ośrodka, osobom zgłaszającym się do Ośrodka na bieżąco udzielano informacji o sposobie i trybie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne oraz pomagano sporządzać stosowne wnioski do sądów.

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, jednak jak zapewnił Dyrektor Ośrodka, pracownicy GOPS udzielali niezbędnych informacji, udostępniali druki oraz w razie potrzeby pomagali kompletować wnioski i przesyłali je wraz z niezbędnymi dokumentami do właściwych organów (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor GOPS w Łagiewnikach składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni terenowi zatrudnieni w GOPS. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych. W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Łagiewniki zamieszkały na dzień 31.05.2023 r. przez 7.139 mieszkańców, w tym 43 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagiewnikach na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, realizujących pracę socjalną.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000

mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Łagiewnikach powyższy wskaźnik został spełniony w stosunku do liczby osób i rodzin objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- 1) Pomoc doraźną w postaci jednego gorącego posiłku dziennie na okres nie dłuższy niż 2 miesiące w oparciu o art. 48b ustawy,
- 2) Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy.

Ustalono, że Dyrektor i specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach posiadali upoważnienia wydane przez Wójta Gminy Łagiewniki do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 31 specustawy.

W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Decyzja administracyjna nr GOPS.4214.2.2022 z dnia 13.01.2022 r. wydana w sprawie nr 2 (A.R.) została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widnieje tylko podpis Strony.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następne ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.), zwanej dalej „k.p.a.”, regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu

charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania jednorazowego świadczenia pieniężnego w oparciu o art. 31 specustawy stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach brakowało informacji dla świadczeniobiorcy o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wys. 300 zł na osobę, w związku ze złożonym wnioskiem o przyznanie pomocy.

Przyznanie świadczenia nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Jest więc czynnością o charakterze materialno-technicznym. Jedynie odmowa przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego wymaga wydania decyzji. Z uwagi na to, że ustawa nie zawiera w tym zakresie żadnych uregulowań szczególnych, podstawą prowadzenia postępowania będą tu przepisy KPA. Zgodnie z art. 14 § 1a sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Pisma utrwalone w postaci papierowej opatruje się podpisem własnoręcznym (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Klubu „Senior+”,
- błędny sposób doręczenia decyzji administracyjnych wydanych w sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej,
- brak informacji dla świadczeniobiorców o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wys. 300 zł.

Wobec stwierdzonej nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia na stanowisku Kierownika w Klubie „Senior+”.
Podstawa prawna: część IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10) oraz art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: do 31.12.2023 r.

2. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Wszelkie sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Podstawa prawna: art. 14 § 1a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Łagiewniki

2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrolni i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmont